

Шкільна адаптація

Шкільна адаптація

Психологічна адаптація
– це входження до
нової системи вимог,
пов'язаних з
виконанням навчальної
діяльності.

Біологічна адаптація -
це пристосування до
нового режиму
навчання й життя

Соціальна адаптація - це процес
входження до учнівського
колективу.

Біологічна адаптація

- Біологічна адаптація - це пристосування до нового режиму навчання й життя.
- організм дитини повинен досягти такого рівня розвитку окремих органів і систем, щоб адекватно реагувати на дії зовнішнього середовища.
- стан здоров'я: це один з основних факторів, що впливають не лише на діяльність і успішність процесу адаптації до школи, а й на процес подальшого навчання.
- Найбільш легко адаптуються здорові діти.

Психологічна адаптація

- **Психологічна адаптація - це входження до нової системи вимог, пов'язаних з виконанням навчальної діяльності.**
- **Процес взаємодії особистості й середовища полягає в пошуку й використанні адекватних засобів і способів задоволення основних її потреб, до яких належать потреба в безпеці, фізіологічні потреби (у їжі, сні, відпочинку тощо), потреба в прийнятті та любові, у визнанні та повазі, у самовираженні, самоствердженні й у розвитку.**
- **Тим самим закладаються можливості для успішної соціальної адаптації й соціалізації дитини.**

Психологічна готовність до шкільного навчання передбачає:

- інтелектуальну готовність - рівень розвитку пізнавальних здібностей;
- емоційно-вольову готовність - емоційна зрілість, адекватність емоційного реагування, вольова регуляція поведінки;
- особову готовність - мотиваційна готовність, комунікативна готовність.

Особливості життя дитини в сім'ї

Велике значення мають такі моменти:

- психологічна атмосфера в сім'ї,*
- взаємостосунки між батьками,*
- стиль виховання,*
- статус дитини в сім'ї,*
- домашній режим життєдіяльності дитини*
- тощо;*

Соціальна адаптація

- Соціальна адаптація — це взаємодія особистості і соціального середовища, яка веде до оптимального співвідношення цілей і цінностей підлітка і групи.
- В процесі соціальної адаптації реалізуються потреби, інтереси та прагнення підлітка, розкривається його індивідуальність, підліток вступає в нове соціальне оточення, самостверджується.
- Соціальна адаптація передбачає активну позицію підлітка, усвідомлення ним свого соціального статусу і рольової поведінки, засвоєння норм і цінностей суспільства.

Рекомендації

Для покращення рівня соціальної адаптованості учнів необхідно:

- Створювати ситуації успіху для учнів з метою зростання впевненості у власних можливостях . Це допоможе підвищити їхню самооцінку, розкрити індивідуальність та реалізувати потреби та інтереси учнів.
- Залучати учнів до суспільно корисних трудових справ.
- Вміти слухати, довіряти і викликати довіру в них.
- Виказувати їм довіру, схвалювати їхні досягнення.
- Розвивати здатність до емпатії.
- Розширювати поведінковий репертуар дитини.
- Вчитися брати на себе відповідальність.
- Намагатися до кожної дитини знайти необхідний підхід, який буде сприяти розкриттю в дитини того потенціалу, який у ній закладений.
- Намагатися знайти конструктивний підхід до взаємодії.

Ознаки адаптації дитини до школи:

- Процес навчання викликає позитивні емоції;
- Дитина упевнена в собі;
- Впорюється зі шкільною програмою;
- Проявляє самостійність під час виконання домашніх завдань і звертається за допомогою до мами або тата тільки після того, як самостійно спробувала його виконати;
- Задоволена своїми стосунками з однокласниками і вчителем.

Високий рівень адаптації.

- Учень позитивно ставиться до школи:
- правила і вимоги сприймає адекватно;
- навчальний матеріал засвоює легко;
- глибоко і повно оволодіває програмовим матеріалом;
- розв'язує ускладнені задачі,
- чемний, уважно вислуховує вказівки, пояснення вчителя;
- доручення виконує охоче й сумлінно, без зовнішнього контролю;
- виявляє високу зацікавленість до самостійної навчальної роботи,
- готується до всіх уроків;
- має у класі позитивний статус.

Середній рівень адаптації.

Учень позитивно ставиться до школи: відвідування уроків не викликає в нього негативних переживань, розуміє навчальний матеріал, коли вчитель пояснює його досить детально і наочно; засвоює основний зміст програми з усіх предметів, самостійно розв'язує типові задачі; зосереджений і уважний під час виконання завдань, доручень, вказівок учителя, водночас потребує контролю з боку дорослого; зосередженим буває тільки тоді, коли робить щось цікаве для себе; майже завжди готується до уроків; доручення виконує сумлінно; дружить з багатьма однокласниками.

Низький рівень адаптації.

Учень негативно або байдуже ставиться до школи: часто скаржиться на здоров'я, погане самопочуття, у нього переважає пригнічений настрій; спостерігаються порушення дисципліни; матеріал, який пояснює вчитель, засвоює фрагментарно; самостійна робота з підручником викликає труднощі, під час виконання самостійних завдань не виявляє до них інтересу; до уроків готується нерегулярно, потребує постійного контролю, систематичних нагадувань і спонукань як з боку вчителя, так і з боку батьків; може зберігати працездатність і увагу за наявності тривалих пауз для відпочинку; для розуміння нового матеріалу і розв'язання задач за зразком потребує значної допомоги вчителя і батьків; доручення виконує під контролем і без особливого бажання; пасивний, близьких друзів не має, знає імена й прізвища лише частини однокласників. Зрозуміло, що є досить тісний причино-наслідковий зв'язок між рівнем адаптації школяра і системою тих чинників, умов, у яких він виховувався

Умови успішної адаптації:

- Спрямованість навчально-виховного процесу на інтереси дитини.
- Учні визнаються і приймаються як рівноправні партнери, що мають власну думку, здатні зробити свідомий вибір, вільні у своєму волевиявленні та діях (у розумних межах).
- Створення сприятливого психологічного клімату як у школі, так і в сім'ї, коли панує любов, повага, взаєморозуміння, співчуття і терплячість.
- Віра в унікальність кожної дитячої особистості, зацікавленість у долі кожної дитини, створення атмосфери успіху.
- Надання допомоги дитині в усвідомленні себе як особистості. Вихованець має знати про існування у собі істинного, вищого "Я", яке є джерелом альтруїстичних почуттів, нерозкритих потенційних можливостей.
- Забезпечення оптимального фізичного, розумового, психічного розвитку дитини.
- Розвиток мотиваційної сфери дитячої особистості.

Умови успішної адаптації:

- Збагачення та розширення Я-образу дитини через розширення сфер її діяльності. Забезпечення простору для вияву і розвитку інтелектуальних, творчих, художніх, спортивних тощо здібностей дітей, підтримка їх життєрадісності. Формування навичок творчого саморозвитку.
- Здійснення психологічної підтримки дитини (під якою розуміється процес, у якому дорослий зосереджується на позитивних сторонах дитини з метою зміцнення її самооцінки, допомагає повірити в себе, уникнути помилок, підтримує при невдачах) шляхом опори на сильні сторони дитини, уникнення підкреслення її промахів, демонстрації оптимізму, задоволення, любові та поваги до неї, прийняття індивідуальності дитини, виявлення віри у неї, уникнення дисциплінарних заохочень і покарань, надання дозволу самостійно вирішувати проблеми там, де це можливо, здійснення взаємодії з дитиною, проведення з нею більше часу.

Умови успішної адаптації:

- Забезпечення індивідуально-диференційованого підходу до дітей.
- Розвиток необхідних психологічних якостей: ініціативності, здатності до вмотивованого ризику, адекватної самооцінки, високої працездатності, сили волі, самодисципліни, відповідальності, вміння розподіляти свій час, впевненості, самоповаги, стійкості у подоланні труднощів.
- Дотримання єдності у виховній роботі членів родини, школи та позашкільних установ, що здійснюють виховання учня.
- Виховання у дитини почуття соціальної відповідальності. Гармонійне поєднання розвитку здібностей дитини з її морально-етичним розвитком для упередження дитячого егоцентризму та поступового становлення соціальної установки "не люди для мене, а я для людей".